

Rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 31.03.1993, sp. zn. 5 Co 18/93, ECLI:CZ:VSPH:1993:5.CO.18.1993.1

Číslo: 21/1995

Právní věta: Při rozhodování o náhradě nemajetkové újmy (§ 13 odst. 2 o. z.) musí mít soud prokázáno, že jsou tu okolnosti dokládající, že v konkrétním případě nestačí zadostiučinění podle ustanovení § 13 odst. 1 o. z., a to zejména z hlediska intenzity, trvání a rozsahu nepříznivých následků vzniklých žalobci vzhledem na postavení žalobce v rodině a společnosti.

Soud: Vrchní soud v Praze

Datum rozhodnutí: 31.03.1993

Spisová značka: 5 Co 18/93

Číslo rozhodnutí: 21

Číslo sešitu: 1-2

Typ rozhodnutí: Rozsudek

Hesla: Osobní údaje

Předpisy: 40/1964 Sb. § 13 odst. 1
§ 13 odst. 2

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

Svým rozsudkem rozhodl Krajský soud v Českých Budějovicích o žalobě na ochranu osobnosti žalobce R. Š. proti žalované společnosti s ručením omezeným. V části týkající se povinnosti žalované omluvit se žalobci za nepravdivé tvrzení uveřejněné v tisku bylo řízení v důsledku zpětvzetí žaloby zastaveno; žalovaná společnost byla uznána povinnou zaplatit žalobci jako náhradu nemajetkové újmy v penězích částku 25 000 Kč a současně byla zamítnuta žaloba, aby byla žalovaná uznána povinnou k zaplacení dalších 125 000 Kč z téhož právního důvodu. Soud uložil žalované, aby žalobci zaplatila na náhradě nákladů řízení částku 4690 Kč na účet jeho advokáta.

Proti rozsudku podal žalobce odvolání, jímž se domáhal jeho změny tak, aby žalovaná byla uznána povinnou zaplatit mu jako náhradu nemajetkové újmy v penězích celkem 50 000 Kč, (tj. kromě přisouzené částky 25 000 Kč ještě dalších 25 000 Kč) a nahradit mu náklady sporu. Soudu prvního stupně vytýkal nesprávné hodnocení důkazů a z toho vyplývající nesprávnost právních závěrů o přiměřenosti výše částky přiznané jako finanční odškodnění nemajetkové újmy, kterou žalobce utrpěl zásahem do svého práva na ochranu osobnosti.

Podle názoru žalobce soud prvního stupně dovozoval bez náležitých podkladů, že újma způsobená zásahem byla jen krátkodobá. Soud dostatečně nezvážil a podcenil intenzitu a charakter újmy, která byla žalobci způsobena uveřejněním článku, v němž byl nejen pomluven, ale fakticky nařčen z

trestné činnosti. Rozhodnutí soudu sice konstatuje, ale náležitě nezohledňuje žalobcovu občanskou bezúhonnost a přiznaná částka není ekvivalentní jeho postavení ve společnosti, dosavadnímu způsobu života atd. Omluvy žalované nemají pro žalobce podstatného významu, neboť nemohou absolutně vyvrátit nepříznivý účinek uveřejněného článku. Žalobce zároveň poukazoval na jiné spory vedené u téhož soudu proti téže žalované společnosti z obdobných důvodů, kdy soud přiznal navrhovatelům jako náhradu nemajetkové újmy částku 50 000 Kč. V dalších částech odvolání žalobce polemizoval s těmi částmi odůvodnění rozsudku, v nichž soud prvního stupně vyložil, jakými úvahami se při hodnocení důkazů a při právním posouzení věci řídil.

Odvoláním žalobce byla dotčena jen část zamítavého výroku ve věci samé (§ 212 odst. 1, 2 písm. b/ o. s. ř.). Naopak nebyl napaden a tedy ani nebyl podroben přezkumu výrok o částečném zastavení řízení (odstavec první), vyhovující výrok ve věci samé (odstavec druhý), ani zbývající část zamítavého výroku ve věci samé ohledně požadavku na zaplacení dalších 100 000 Kč (odstavec třetí).

Vrchní soud v Praze zrušil rozsudek soudu prvního stupně v zamítavém výroku ohledně částky 25 000 Kč a ve výroku o nákladech řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení a k novému rozhodnutí.

Z odůvodnění:

Podle ustanovení § 11 o. z. fyzická osoba má právo na ochranu své osobnosti, zejména života a zdraví, občanské cti, jakož i svého jména a projevů osobní povahy. Podle ustanovení § 13 o. z. má fyzická osoba právo zejména se domáhat, aby bylo upuštěno od neoprávněných zásahů do práva na ochranu její osobnosti, aby byly odstraněny následky těchto zásahů a aby jí bylo dáno přiměřené zadostiučinění (odstavec 1). Pokud by se nejevilo postačujícím zadostiučinění podle odstavce 1 citovaného ustanovení, zejména proto, že byla ve značné míře snížena důstojnost fyzické osoby nebo její vážnost ve společnosti, má fyzická osoba též právo na náhradu nemajetkové újmy v penězích (odstavec 2 uvedeného ustanovení).

Výši náhrady určí soud s přihlédnutím k závažnosti vzniklé újmy a k okolnostem, za nichž k porušení práva došlo (odstavec 3 téhož ustanovení).

V této věci soud prvního stupně dospěl k právnímu názoru, že újma na osobnosti žalobce, způsobená uveřejněním nepravdivé zprávy v periodickém tisku, za jehož obsah odpovídá žalovaná společnost jako vydavatel (§ 10 odst. 1 zákona č. 81/1966 Sb.), není běžnou újmou, k jejíž nápravě by stačilo zadostiučinění v podobě morálního plnění, a že tedy jsou dány důvody pro přiznání náhrady nemajetkové újmy v penězích podle ustanovení § 13 odst. 2 o. z. Důkazní řízení před soudem prvního stupně se ale omezilo na výsledky žalobce a listinné důkazy (přečtení článku a následné omluvy uveřejněné v nezávislém regionálním týdeníku P.). Jiné důkazy zejména o intenzitě, trvání a rozsahu nepříznivých následků, vzniklých navrhovatelem uveřejněním zmíněného článku, provedeny nebyly a soud tedy rozhodoval na základě nedostatečně zjištěného skutkového stavu (§ 120 odst. 1, § 153 odst. 1 o. s. ř.). Tato okolnost nemění nic na tom, že částka 25 000 Kč, kterou soud navrhovatel přiznal, je mu přiznána pravomocně; pokud jde ale o další požadavky navrhovatele vyjádřené v odvolání, je jeho procesní povinností nabídnout soudu důkazy o svém tvrzení, že přisouzená částka dostatečně neodpovídá újmě, jakou zásahem do svého práva na ochranu osobnosti utrpěl s ohledem na konkrétní okolnosti tohoto případu a konkrétní postavení navrhovatele v rodině a ve společnosti.

Provedení takových důkazů v odvolacím řízení by se ovšem vymykalo z rámce, který soudu druhého stupně vymezuje ustanovení § 213 odst. 2, věta první, o. s. ř. Odvolací soud proto podle ustanovení § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř. rozsudek soudu prvního stupně v napadeném zamítavém výroku ohledně částky 25 000 Kč zrušil a podle ustanovení § 221 odst. 2 o. s. ř. mu věc vrátil k dalšímu řízení, v němž je soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu (§ 226 o. s. ř.). V novém rozhodnutí, jímž řízení skončí, bude znovu rozhodnuto také o nákladech řízení včetně těch, které

vznikly v odvolacím řízení (§ 224 odst. 3 o. s. ř.). O odvolání bylo rozhodnuto bez nařízení jednání (§ 214 odst. 2 písm. e/ o. s. ř.).